

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-65-4/16-24/
Podgorica, 21. jun 2016. godine

IZVJEŠTAJ
O UČEŠĆU DELEGACIJE ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE NA
INTERPARLAMENTARNOJ KONFERENCIJI „IMIGRACIONA POLITIKA EU I
POLITIKA AZILA: IMPLIKACIJE NA PARLAMENTE ZEMALJA PROŠIRENJA“,
održanoj u Briselu, 20. i 21. juna 2016. godine

Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode u sastavu: Vuk Roćen, šef Delegacije i članovi- Rešad Sijarić, Zoran Miljanić i mr Dritan Abazović učestvovala je na Interparlamentarnoj konferenciji „Imigraciona politika EU i politika azila: implikacije na parlamente zemalja proširenja“ koju je organizovao Odbor za spoljne poslove i Odbor za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove Evropskog parlamenta.

Konferencija je održana u Briselu, 20. i 21. juna 2016. godine.

Na Interparlamentarnoj konferenciji učestvovali su poslanici Evropskog parlamenta i poslanici parlamenata zemalja koje su u pretpristupnim pregovorima sa Evropskom unijom i Parlamenta Grčke.

Prvog dana Konferencije, koja je upriličena baš na Međunarodni dan izbjeglica-20. jun 2016. godine, pored delegacije iz crnogorskog Parlamenta, učestvovala su i delegacije iz Parlamenata Bosne i Hercegovine, BJR Makedonije, Kosova, Albanije i Turske. Srbiju je, zbog izbora Vlade predstavljao njihov ambasador u EU, zbog pada hrvatske Vlade nije bio prisutan predstavnik Hrvatske, Andrej Plenković, predsjednik Odbora za spoljne Poslove EP-a iz Grupe slobodne i direktne demokratije EP, dok je Grčku, zbog krize u toj zemlji, predstavljao jedan poslanik.

U pozdravnim riječima predsjedavajuće, Iliane Jotove, potpredsjednice Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, potpredsjedavajuće parlamentarnog Odbora za stabilizaciju i asocijaciju EU i Crne Gore (Grupa progresivne alijanse socijalista i demokrata) istaknuto je da se Interparlamentarna konferencija organizuje sa ciljem da se povodom aktuelne izbjegličke krize pomogne zemljama tzv. proširenja i da Konferencija posluži kao platforma za do sada naučene lekcije- kako pomoći tim ljudima koji, ostavljajući sve, bježe na veoma opasan put, kako razviti sistem prijema, azila i kako biti fleksibilan i izbjeci da se bude strog.

Ska Keler, član Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, član delegacije zajedničkog parlamentarnog odbora EU-Turska (Grupa zelenih/Evropska alijansa) je govorila o velikom broju kriznih žarišta pored Sirije (Avganistan, Eritreja, Somalija) iz kojih ljudi bježe već decenijama i problemima zemalja čiji su predstavnici prisutni na Interparlamentarnoj konferenciji, a koje se suočavaju sa prilikom izbjeglica, napominjući da svega 10 % ide u EU, dok 90% ostaje u nekim drugim zemljama. Postavila je pitanje da li smo svi zajedno spremni da odgovorimo na tako zahtjevna pitanja. Sada kada je mnogo više izbjeglica postavlja se pitanje unapređenja postojećih pravila, unapređenja sistema azila kako bi se život izbjeglicama učinio podnošljivijim.

Govoreći na temu o politici azila i imigracionoj politici Evropske unije, iz perspektive Evropske komisije, Oliver Onidi, pomoćnik generalnog direktora u Generalnom direktoratu za migracije i unutrašnje poslove je ukazao da se na jednoj strani suočavamo sa velikim brojem međunarodnih konflikata i kriznih žarišta od kojih ljudi bježe tražeći zaštitu, a sa druge strane prostorom i kretanjem naših građana čemu se s ozbiljnošću mora prići zbog vrijednosti koje su do danas izgrađene u Evropi. Potrebno je ojačati sveukupnu solidarnost u EU kako bi podijelili teret prijema azilanata, zbog čega se radi na reformi Dablinske uredbe da bi se uspostavio što efikasniji mehanizam u zavisnosti od broja izbjeglica. Takođe, kako ojačati FRONTEX u zaštiti granica, kako bi se izbjegla ilegalna migracija, za šta je ova emotivna tema najčešće iskorišćena. Pitanje je ko može da dobije zaštitu i zato je potrebno raditi na unapređenju tih međunarodnih standarda. Takođe je onima koji dobiju zaštitu potrebno dati uputstva da se dobrovoljno vrate u zemlju porijekla.

Izrazio je zahvalnost Turskoj za postignuti sporazum za prihvatanje izbjeglica iz Sirije koji daje značajne rezultate, jer je prekinut ogroman priliv izbjeglica. Evropska komisija je predložila novi

dogovor- pomoći ekonomije tih zemalja da se ljudi ne bi upuštali u rizik napuštanja, kao i onima koji su otišli da se dobrovoljno vrate.

Evropska komisija radi na unapređenju sistema azila.

U debati je tim povodom predstavnik Turske izrazio nezadovoljstvo, da nasuprot datoj podršci ne smatra da je dobro riješena situacija, zbog tri odobrene milijarde koje još uvijek nijesu dobili. Dobili su 300 000 eura za nešto što vrijedi 600 000. Najviše su ugroženi Sirijci. Sporazumi postoje, ali je, istakao je, neophodno da se ima djelotvorna saradnja, zbog neophodnih sredstava koja još uvijek ne stižu.

Alija Asko, poslanik u Parlamentu Turske je podsjetio da Turska sa 80 miliona stanovnika i 1 300 km granice sa Sirijom ima 2 700 000 izbjeglica iz Sirije, a sa onima iz Irana, preko 3 000 000 izbjeglica. To je veliko opterećenje za Tursku zbog čega očekuju obećanu djelotvornu pomoć, naglašavajući da moraju imati odgovarajuću implementaciju sporazuma da bi zaštitili izbjeglice na turskoj teritoriji i stvoriti tampon zonu sa Sirijom gdje bi se izbjeglicama omogućio život. Najvažnije je da se obezbijedi preživljavanje tih ljudi, pa iako Turska ima primarnu ulogu, neophodno je da svi zajedno ulože napor u tom cilju.

Evangelina Karakosta, poslanica Parlamenta Grčke je ocijenila važnim pružanje podrške za Evropljane ali i za susjedne zemlje, ističući nezavidnu ulogu Grčke koja se zbog geografskog položaja našla na izbjegličkoj ruti i, pored sopstvene ekonomske krize, u 2015. god. primila 875 000 izbjeglica, a u 2016. god. 150 000, pokazavši solidarnost. Trenutno ih je u Grčkoj 57 000 i to o trošku Grčke, jer nijesu dobili sredstva. Sada sve izbjeglice od marta mjeseca traže azil jer na taj način produžavaju boravak s obzirom da sa manjkom grčke administracije ne uspijevaju da obrade administrativno toliki broj izbjeglica za šta je grčkoj potrebna podrška EU. Zajedno sa poslanikom turskog Parlamenta podsjetila je da je ovo tragedija i ljudska patnja o kojoj se govori na brojnim skupovima i konferencijama ali da je bitno zajednički učestvovati u uklanjanju uzroka koji su svima poznati. Na državama je bitna uloga na usvajanju politika u ovoj oblasti, a urgentnost problema nalaže zajedničko djelovanje svih i donošenjem zajedničke strategije doći do rešenja. Isključiti zatvaranje granica, jer to nije slika Evrope kojom se predstavljamo.

To je tragedija, ljudska katastrofa, koja nije samo pitanje finansija nego i pitanje humanosti zbog ljudske patnje, zbog čega je poslanica Bosne i Hercegovine Nermina Kapetanović, potpredsjednik Odbora za spoljne poslove, član Zajedničkog odbora za ljudska prava (Partija demokratske akcije) predložila donošenje zajedničke deklaracije u cilju udruživanja u regionalnoj i međunarodnoj saradnji u zaštiti od diskriminacije jer se ovoj populaciji, među kojima je najviše djece i žena krše osnovna ljudska prava-pravo na život. Sramota je da se 10 000 ljudi utopilo u Sredozemlju. Istakla je takođe da je nepoštovanje Sporazuma sa Turskom neprincipijelno.

Olivier Onidi se saglasio da treba i oni u EU da podijele odgovornost tako što će prihvatiti u EU one kojima je potrebna zaštita, iako još postoje razlike po pitanju javnog mnjenja. Do kraja mjeseca Turskoj će biti uplaćena jedna milijarda kako bi se izbjegla humanitarna katastrofa, dok je jedna milijarda već prosljeđena Grčkoj za potrebe zdravstva.

Svjesni su da sistem azila treba da se revidira i uspostave jedinstveni kriterijumi na čemu intenzivno rade. Takođe vrlo intenzivno rade na obezbjeđivanju novih boravišta, radeći jako puno na relociranju i obezbjeđivanju pristojnog života za izbjeglice i sada je za 80 000 obezbjeđena zaštita i dostojan život. U tom cilju svake sedmice imaju koordinacione sastanke sa predstavnicima Turske i Grčke, kao i predstavnicima zemalja Zapadnog Balkana, sve ih okupljajući radi dogovaranja za preduzimanje radnji i što efikasnijeg djelovanja.

Po riječima Laure Ferrara, člana Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove (Grupa slobodne i direktne demokratije Evrope) nacionalni parlamenti igraju značajnu ulogu u rešavanju migrantske krize za čije rešavanje je potrebno brzo i koordinisano djelovanje zasnovano na principima solidarnosti i odgovornosti svih. Naročito što svi ovi principi nijesu sprovedeni u svim zemljama do kraja. Zato su migranti sve više izloženi krijumčarenjima. U tom cilju je neophodno unaprijediti Uredbu iz Dablina (član 80) –solidarnost mora da bude zagarantovana u svim zemljama. Uočeno je da nedostaje volja za sprovođenjem tih politika. Granice su opet zatvorene što dovodi u pitanje Šengenski sistem. Italija i Grčka, kao zemlje u kojima migrant prvo ulazi, suočene su sa ljudskim finansijskim nedovoljnostima, a zapravo je prva zemlja u koju uđe migrant najvažnija. Za sistem azila koji ne funkcioniše zatražena je revizija kako bi taj sistem centralizovali i zadržali program readmisije, uz poštovanje ljudskog dostojanstva. S druge strane, potrebna je pomoć zemljama iz koje migranti dolaze kako bi obezbijedili političku stabilnost. Treba prestati sa pomaganjem diktatorskim režimima, jer su

svi oni uzroci migrantske krize. Sporazum EU i Turske nije dovoljan, jer je tretman u Turskoj nehuman. EU je obećala tri milijarde eura kako bi zaustavili migrantski priliv. Takođe, nemaju dovoljan dijalog sa Libijom. S druge strane postoji organizovani kriminal koji hoće da iskoristi situaciju i izvuče korist. Evidentna je i eksploatacija djece. Postavlja se veliko pitanje: kako primijeniti sva pravila koja postoje.

Učesnicima Interparlamentarne konferencije na kojoj su se njeni učesnici bavili temom koja je u posebnom fokusu interesovanja cijele Evrope, obratio se i član Delegacije iz Parlamenta Crne Gore, poslanik Vuk Roćen u okviru prvog panela, na temu: "Uloga parlamenata u vezi sa migracionom krizom: cjelovit pristup migracijama, azilu i granicama".

Obraćajući se u ime Skupštine Crne Gore i Odbora za ljudska prava i slobode, Vuk Roćen je podsjetio da se Evropa danas suočava sa najvećom humanitarnom krizom od Drugog svjetskog rata, a efekti izbjegličke krize izazivaju zabrinutosti u svim zemljama pojedinačno, ali i u Evropskoj uniji, kao cjelini.

On je iskoristio priliku da, s tim u vezi, istakne punu posvećenost Crne Gore da na principima solidarnosti i saradnje doprinese ublažavanju posljedica izbjegličke krize. Naglasio je da je naša država spremna da preduzme sve mjere kako bi ostvarila blisku saradnju sa susjednim zemljama, zemljama moguće destinacije, kao i sa zemljama porijekla izbjeglica.

Takođe je podsjetio da Crna Gora ima iskustvo u izbjegličkim krizama iz vremena raspada bivše Jugoslavije kada je prihvatila preko 100000 izbjeglica, što je u tom momentu predstavljalo skoro petinu njenog stanovništva. To iskustvo čini Crnu Goru spremnom i za nove izazove koje naša država nije čekala, već im je išla u susret, temeljno se pripremajući za eventualni priliv migranata.

Iako u osnovi tranzitna zemlja, Crna Gora ispunjava sve standarde u pogledu zaštite migranata, a s obzirom na osjetljivu geopolitičku poziciju, kao država koja se nalazi na vanjskoj granici Evropske unije, posvećena je borbi protiv neregularnih migracija kroz ispunjavanje obaveza u okviru pregovaračkog poglavlja 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost.

Obavijestio je prisutne da je od početka migracione krize Vlada Crne Gore izabrala proaktivan pristup kako bi se obezbijedila adekvatna zaštita i pomoć onima u nevolji i pokazala spremnost da se, u granicama svojih mogućnosti, suoči sa situacijom velikog priliva migranata i izbjeglica.

Vlada Crne Gore je 13. novembra 2015. usvojila Plan aktivnosti u slučaju velikog priliva migranata i izbjeglica na granice Crne Gore, koji ima za cilj da obezbijedi najveće moguće poštovanje ljudskih prava izbjeglica i migranata. Njime su planirane i mjere za ostvarivanje bliske saradnje sa susjednim zemljama, zemljama moguće destinacije, kao i sa zemljama porijekla, tamo gdje se to smatra potrebnim i u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore. Formirani su Koordinacioni odbor i Operativni tim za implementaciju Plana u čemu će Crnoj Gori podršku dati UNHCR i Međunarodna organizacija za migracije, u skladu sa njihovim mandatom.

Planom su obuhvaćeni svi aspekti eventualnog priliva migranata: lokacije mogućih prelaza na granicama Crne Gore, logistički centri u Podgorici i Bijelom Polju, evidencija, ljudski resursi, smještajni kapaciteti, bezbjednosna pitanja, zdravstvena i socijalna zaštita, pravna pomoć i transport.

Definisana su mjesta mogućeg ulaska (iz pravca Republike Albanije, Kosova i Republike Srbije) i mjesta mogućeg izlaska migranata sa teritorije Crne Gore (prema Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj).

I pored toga što ne postoje konkretne naznake da se bilo kakav talas izbjeglica trenutno kreće ka Crnoj Gori našoj državi bi bilo potrebno svega nekoliko sati da ih spremno dočeka od momenta kad eventualno stigne informacija da su izbjeglice krenule prema našoj državi. Procjene su da je Crna Gora spremna za prihvata do dvije hiljade ljudi dnevno.

U fokusu pažnje nadležnih organa biće ljudska prava migranata, a sva lica koja budu radila na terenu biće obavezna da poštuju humanitarne principe, posebno načela nepristrasnosti, neutralnosti, nezavisnosti i humanosti. Posebna pažnja mora biti posvećena majci i djetetu, za koje će biti formiran poseban ugao, što korespondira sa preporukama Foruma ministara pravde i unutrašnjih poslova Evropske unije i Zapadnog Balkana, održanog u Sarajevu.

Poslanik Roćen je podsjetio na zajedničku ocjenu ministara pravde i unutrašnjih poslova Evropske unije od 8. oktobra 2015. u Luksemburgu, na kojoj su učestvovali i ministri država Zapadnog Balkana kada je saopšteno da svi moramo biti spremni na krizu koja će potrajati i deceniju. U tom smislu, Crna Gora spremno dočekuje eventualni priliv izbjeglica i migranata. U ovoj spremnosti, ne treba gubiti iz vida potrebu za podrškom Evropske unije državama našeg regiona koje su pogođene izbjegličkom krizom, jer im je neophodna osnovna humanitarna pomoć, ali i pomoć u izgradnji

prijemnih i smještajnih kapaciteta, na način zaključen u Deklaraciji ministarskog sastanka u Luksemburgu.

U svom izlaganju je ukazao i na važnost jačanja regionalne i međunarodne saradnje, naročito u oblasti borbe protiv krijumčarenja izbjeglica i trgovine ljudima, razmjene informacija, te policijske i pravosudne saradnje. U Crnoj Gori važnim se smatraju i regionalne inicijative kao što je Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice (MARRI inicijativa) za koju je jednogodišnje predsjedavanje Crna Gora preuzela 10. juna 2015. godine, te Brdo proces i saradnju s relevantnim agencijama EU i međunarodnim organizacijama. Značaj pitanja vezanih za migraciju prepoznat je i u Zajedničkoj deklaraciji usvojenoj na Forumu MARRI 10. juna 2015. godine u Skoplju i u tom kontekstu je potrebno raditi na jačanju veze MARRI-ja s Evropskom unijom, u cilju efikasnijeg rješavanja ovih pitanja.

Takođe, podsjetio da je Crna Gora Zajedničkom izjavom o povezanosti i migracijama usvojenoj u Ohridu, 15. juna 2015. potvrdila posvećenost povezivanju, dobrosusjedskim odnosima, regionalnoj saradnji i evropskoj integraciji zemalja Zapadnog Balkana i prepoznala značaj preuzimanja pune odgovornosti za efikasan odgovor na migratorne i bezbjednosne izazove za bolju povezanost regiona.

Važnim u Crnoj Gori smatraju i zakonodavni okvir u oblasti migracija koji unaprijeđen donošenjem novog Zakona o strancima (stupio na snagu 1. aprila 2015.), a tokom ove godine biće donešen novi Zakon o azilu, usklađen s evropskim standardima utvrđenim u pravu Evropske unije, a koji je jula 2015. dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje.

Sa novim zakonom će se uspostaviti efikasan i jedinstven sistem azila u kome se tražiocima garantuju, kao i u zemljama EU, jednake šanse za uspjeh u postupku, kao i garancije za isti tretman, propisivanjem bržeg, djelotvornijeg i ekonomičnijeg postupka, kao i mogućnost sprečavanja zloupotrebe postupka i sankcionisanje takvog postupanja. Novi zakon prepoznaje potrebu da se uspostave i primjenjuju pravične i ekspeditivne procedure azila, kako bi se pravovremeno identifikovali oni kojima je potrebna međunarodna zaštita i oni za koje to nije slučaj, čime će se izbjeći duga razdoblja nesigurnosti za tražioce azila, obeshrabrila zloupotreba sistema azila i olakšali ukupni zahtjevi u sistemu prijema.

Crna Gora je donijela novu Strategiju za reintegraciju lica vraćenih na osnovu sporazuma o readmisiji za period 2016-2020. Izrađen je Nacrt Šengenskog akcionog plana i dostavljen Evropskoj komisiji na komentare, a isti će pored pitanja bezbjednosti granica po šengenskim standardima, na adekvatan način obraditi planove za suzbijanje i prevenciju neregularnih migracija, kao i pitanja azila.

Posmatrano s aspekta ljudskih prava i sloboda, veoma je značajno što je Crna Gora kao članica i potpisnica konvencija i protokola o statusu izbjeglica uglavnom uskladila svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Značajna pažnja je posvećena i administrativnim kapacitetima i infrastrukturi u ovoj oblasti. U cilju stvaranja uslova za obavljanje poslova kontrole kretanja i boravka stranaca u skladu sa standardima i preporukama EU, otvaranjem Prihvatišta za strance, kapaciteta 46 lica, u decembru 2013, stvoreni su odgovarajući prihvatni kapaciteti za smještaj neregularnih migranata.

Od otvaranja do 31. decembra 2015. smještajem u Prihvatište, sloboda kretanja je ograničena za 158 neregularnih migranata. Od ovog broja najviše je bilo državljana Srbije (40), BiH (24) i Bangladeša (15). U periodu od 1. januara do 1. maja 2016. u Prihvatištu za strance smješteno je ukupno 43 lica, dok je izvršena repatrijacija 24 lica.

3. februara 2014. stavljen je u funkciju Centar za tražioce azila, kapaciteta 65 mjesta. U slučaju popunjenosti smještajnih kapaciteta Centra ili u slučaju iznenadnog priliva velikog broja tražilaca azila, obezbijediće se se alternativni smještaj za lica iz sistema azila.

U periodu 2007-2015. zahtjev za azil su podnijela 9284 lica. U ovom periodu je zabilježen veliki rast broja tražilaca azila – tako je u 2007. bilo svega 3 zahtjeva, da bi u 2015. u Crnoj Gori azil zatražilo 1611 lica. Lica koja su tražila azil u Crnoj Gori su uglavnom državljani zemalja sa područja Afrike i Bliskog Istoka. Navedena lica u velikom broju zloupotrebljavaju institut azila u Crnoj Gori radi izbjegavanja odgovornosti za počinjene prekršaje, kao i da bi izbjegli vraćanje u zemlju porijekla odakle su nelegalno ušli u Crnu Goru po Sporazumima o readmisiji. U 2015. u Centru je ukupno zbrinjavano 1009 lica iz sistema azila.

Poslanik Roćen je ovom prilikom smatrao važnim ukazati da je nakon potpisivanja sporazuma EU – Turska o rješavanju migrantske krize i prekida Zapadno-balkanske rute, osjetno smanjen broj tražilaca azila u Crnoj Gori. Tako je od 1. januara 2016. do 1. juna 2016. podnijet 91 zahtjev za dobijanje azila. U ovom periodu, donijeto je 9 rješenja o odbijanju zahtjeva za dobijanje azila, 75 zaključaka o

obustavi postupka, 5 rješenja o priznavanju statusa izbjeglice, 2 rješenja o odobravanju dodatne zaštite, 3 rješenja o produženju dodatne zaštite, 11 rješenja o ukidanju statusa izbjeglice i 1 rješenje o ukidanju dodatne zaštite, dok nema zahtjeva u postupku odlučivanja. Trenutno je na snazi 16 odobrenih zaštita u Crnoj Gori, od čega 8 statusa izbjeglice i 8 dodatnih zaštita. Prosječno trajanje procedure je deset dana, a u najvećem broju slučajeva donijeti su zaključci o obustavi postupka, jer su tražioci azila u toku trajanja postupka napustili Crnu Goru, te su postupci obustavljeni.

Kada je riječ o neregularnim migracijama, u Crnoj Gori u periodu od 1. januara do 31. decembra 2015, u nezakonitom prelasku državne granice spriječeno je 255 lica, a od 1. januara do 1. maja 2016. godine 44 lica, od čega 17 na graničnim prelazima, a 27 van graničnih prelaza.

Ono što se sa sigurnošću može zaključiti jeste da su stabilnost, kvalitetno upravljanje i zajedničko djelovanje ključni pravci daljeg razvoja sistema upravljanja migracijama i izbjegličkom krizom na nivou Evropske unije, država Zapadnog Balkana i Istočnog Mediterana.

Svakako da je na ovom putu potrebna pomoć šire javnosti i donatorske zajednice u vezi sa potrebama migranata i zemalja koje se nalaze na ruti Zapadnog Balkana, a nemaju pristup postojećim fondovima namijenjenim za rješavanje ovakvih pitanja.

Kao što je poznato i kao što je istakao na početku, Vuk Roćen je podsjetio da je Crna Gora u svojoj istoriji više puta pokazala visok nivo solidarnosti i humanosti primajući veliki broj izbjeglica, što će to činiti i u narednom periodu.

Svakako, istakao je Roćen, da će Crna Gora u suočavanju sa migrantskom krizom poštovati i pratiti politiku država članica Evropske unije, prilagođavajući svoje mehanizme svim okolnostima koje ta situacija nosi sa sobom.

Predstavnik Turske, Hajati Tekin, član Odbora za unutrašnje poslove (Republikanska narodna partija) se složio da ovaj problem mora da se riješi solidarnošću sa zemljama EU, a po njegovoj ocjeni postoje dvostruki standardi i u Turskoj i u EU.

Eliza Vozenberg iz EP, zamjenica člana Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, član Delegacije Zajedničkog parlamentarnog odbora EU-Turska (Grupa evropske narodne partije) je podsjetila da je ovaj akutan i ozbiljan problem pogodio najviše Grčku, Italiju i Maltu, ali to ne treba da bude samo njihov problem- to je evropski problem. Politika migracija i azila treba počivati na jednakom teretu i odgovornosti. EU je po svom duhu promovisana kroz solidarnost koja u ovom problemu do sada nije postojala. Solidarnost treba da ide u dva smjera-prema zemljama prihvata i zemljama porijekla. Iako bi zemlje članice EU trebale imati zajedničku politiku to se nije pokazalo, čak se u pojedinim nacionalnim parlamentima (Slovenija, Litvanija) glasalo da se odbiju odluke Vijeća EU. Zapravo pojedini nacionalni parlamenti djeluju nacionalno iako bi trebalo da pokažu solidarnost. Iako ne znači da, shodno Lisabonskom ugovoru, države članice mogu postupati samovoljno, nacionalni parlamenti moraju preduzeti radnje za implementaciju odluka EU. Tu postoje ozbiljni problemi jer zemlje na jugu nemaju infrastrukturu, npr. Grčka. Grčka ne može sama preuzeti odgovornost. Zato je neophodno da dođe do redistribucije izbjeglica u druge zemlje prema bruto proizvodu. Ukoliko nacionalni parlamenti to ne žele onda nema jedinstvene politike, niti solidarnosti, koja je ključna, a njen nedostatak će urušiti sistem EU. Zato predstavnici nacionalnih parlamenata moraju prenijeti poruku u svojim zemljama, jer sve jednodstrane izjave zemalja da neće primati izbjeglice podrivaju EU. EU je preduzela mjere ekonomskog pritiska-150 000 eura kazne/sankcije za svakog ko odbije da primi izbjeglicu. Stoga su pozvali nacionalne parlamente da ozbiljno shvate ovaj problem, jer je ovo pitanje cijele EU, Turske, druge, treće zemlje-svi su suočeni sa ovim problemom i svi treba da pokažu ljudsku stranu EU.

Predstavnik kosovskog Parlamenta Fadil Demaku, potpredsjednik Odbora za unutrašnje poslove, bezbjednost i nadzor nad kosovskim bezbjednosnim snagama (Demokratska partija Kosova PDK) Ocjenjuje da je krajnja destinacija migranata EU i zbog toga treba da se nađe zajednički odgovor. Smatra da bi vizna liberalizacija doprinijela sprečavanju ilegalne migracije i trafikinga. Zemlje proširenja imaju ključnu ulogu u rešavanju ovog problema zbog čega treba usvojiti zajedničku politiku u cilju poboljšanja uslova života u ovom regionu.

Olta Xhaska iz Parlamenta Albanije, član Odbora za rad, socijalna pitanja i zdravstvo (Socijalistička partija) je ocijenila da migracije svakako doprinose širenju terorizma i Zapadni Balkan ne treba biti kolateralna šteta, zbog čega je neophodno zajedničko djelovanje. Albanija je tranzitna zemlja, ne destinacije zbog čega treba zaštitu kako bi se izbjegli problemi na granici, zaštita od opasnih puteva kao i zaštita ranjivih grupa. Albanija ima plan za hitno djelovanje, ali je bitno obezbijediti

saradnju i sa bezbjedonosnim snagama. Finansijski problem je ključni u rešavanju ovog problema ali je ipak potrebno djelovati kolektivno, jer se radi o našem problemu.

Mario Karamatić, iz Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine, potpredsjednik Zajedničkog odbora za ljudska prava, potpredsjednik Odbora za trgovinsku i spoljnu politiku, carine, saobraćaj i komunikacije, član Zajedničkog Odbora za odbranu i bezbjednost (Hrvatska demokratska partija) je uočio da se na ovoj Konferenciji priča samo o posledicama, ne i uzrocima. Uzrok svega je borba velikih zemalja za političke ili ekonomske interese. Nacionalni parlamenti bi po ovom pitanju trebalo da budu u zajedničkom djelovanju, a njegova koleginica Nermina Kapetanović je predložila da se napravi humanitarni koridor za sirijsku djecu kojima je potreban operativni zahvat, jer na Balkanu postoji iskustvo ratne hirurgije.

Eliza Vozemberg, iz EP, zamjena člana Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, član Delegacije Zajedničkog parlamentarnog odbora EU-Turska (Grupa evropske narodne partije) je istakla da se ovdje radi o razumijevanju, humanom evropskom pristupu što je njihova moralna odgovornost da budu politički odgovorni.

Sesilija Vikstrom, iz EP, član Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove (Grupa saveza liberala i demokrata za Evropu) je rekla prisutnima da se taj sistem primijenjen prošle godine pokazao neuspješnim i nije pružio ljudima tražiocima azila efikasan pristup, niti je dobio povjerenje građana EU. Prošle godine uvedene hitne mjere nijesu funkcionisale. Sada smo za samo nekoliko dana postigli dogovor o premještanju rute u Grčkoj i Italiji i tek zadnjih nekoliko sedmica izvlačimo zaključke-Evropska komisija je dala preporuke za Lisabonski dogovor, za azil, za preseljenje, da bi se cijeli sistem reformisao na održiv način. Uspostavljena su tri kriterijuma za reformisanje sistema: -ustpostaviti sistem azila koji će funkcionisati na odgovarajući način za ljude kojima treba međunarodna zaštita, -ukoliko svu odgovornost prebacimo malim zemljama, nijesmo postigli ništa, -to mora biti sistem koji stvara pozitivne pristupe i pravi podsticaje. Stoga se mora izaći iz naših pozicija i naći zajedničko rješenje koje će vratiti povjerenje građana EU u sistem azila i sistem vrijednosti EU. Zato, istakla je izvjestilac u Evropskom parlamentu za Uredbu iz Dablina, narednih dana treba svi da radimo da bi se postiglo rešenje.

U polemici između makedonskih predstavnika sa grčkim i sa predstavnicima EU, Petre Šilegov, zamjenik člana Odbora za politički sistem i odnose među zajednicama (Socijaldemokratska unija makedonske partije- SDSM) je skrenuo pažnju da grčka i makedonska delegacija treba da ostave bilateralne odnose po starani i nije dobro da se ova tema iskoristi u političke svrhe. Mora postojati jedinstven pristup po pitanju migranata, azilanata i granica, a pitanje je šta Evropski parlament može da uradi sa nacionalnim parlamentima na Balkanskoj ruti. Mi moramo, po njegovoj ocjeni, bilateralno razmjenjivati informacije na ovu temu, upravljanje granicom i uskladiti svoje aktivnosti sa EU i primijeniti iste propise i iste standarde, zato što će ova migrantska kriza izazvati velike posledice narednih 10-15 godina.

Prvi dan Interparlamentarne konferencije završen preporukama Evageline Karanoste, poslanice iz Parlamenta Grčke koja je rekla da svi moraju, uz sve poteškoće u svojim zemljama, primiti te ljude i pružiti im pomoć na putu do zemalja EU, a Sesilija Vikstrom iz EP, da ovog puta na pravi način treba formulisati propise koji će biti djelotvorni i efikasni, da se moraju vratiti na osnove i da treba uništiti zidove i izgraditi mostove, što je ujedno bila i poruka sa prvog dana Interparlamentarne konferencije u Evropskom parlamentu.

Drugog dana Interparlamentarne konferencije predsjedavajući, Ričard Čarneki, potpredsjednik Evropskog parlamenta je u pozdravnoj riječi istakao da je Turska trenutno domaćin najvećem broju izbjeglica u svijetu i da EU treba da napravi razliku između izbjeglica koje moraju ući u EU i onih koje to nijesu. Pozdravio je potpisivanje sporazuma za readmisiju između Turske i Grčke. Ocijenio je da spoljna politika EU mora biti okrenuta unaprijed, kao i zemljama Zapadnog Balkana nazivajući taj prostor "naše dvorište".

Najavio je da će na Interparlamentarnoj konferenciji Fabrice Leggeri, izvršni direktor FRONTEX-a govoriti o migracionoj krizi EU i stanju na granicama EU sa zemljama proširenja.

Takođe, održane su tri panel diskusije na teme: "Poboljšan nadzor izvršne vlasti i jačanje operativnih sposobnosti", "Parlamenti kao forumi za stvaranje javnih politika koji okupljaju izvršnu vlast i civilno društvo" i "Jačanje interparlamentarne i regionalne saradnje nadležnih vlasti".

Uvodna izlaganja u okviru ovih panela imali su: Manolis Kefalogiannis, Angel Dzhambazki, Ana Gomeš, članovi Odbora za spoljne poslove Evropskog parlamenta, kao i po jedan poslanik iz parlamenata zemalja proširenja.

Fabrice Leggeri, izvršni director FRONTEX-a je informisao da je FRONTEX od januara do maja 2016. registrovao oko 330 000 nelegalnih prelazaka granica, a da je broj dolazaka migranata 2015. bio mnogo veći. U proljeće 2016. je taj broj drastično smanjen, u maju ih je bilo manje od 1500-1800 iz Turske na grčka ostrva. U maju prošle godine na grčka ostrva je bilo 20 000 nelegalnih prelazaka. U ovom trenutku je u prosjeku 50-60 prelazaka ljudi koji svakodnevno pristižu što je situacija kojom se može upravljati. Između Srbije i Hrvatske u maju je bilo 1700 nezakonitih prelazaka, a u aprilu manje. Zapravo se može reći da je ova ruta nestala. Iz Makedonije u Srbiju postoji 3000 nezakonitih prelazaka. Sistem praćenja pokazuje da je ruta preko Zapadnog Balkana sada zatvorena. Iako je ova ruta za sada zatvorena i pod kontrolom, postoje hiljade migranata zatočenih u Grčkoj koji su premješteni iz Idomenija na druga mjesta u kontinentalnom dijelu. Vjerovatno će pokušati da zaobiđu granične kontrole u Makedoniji, Bugarskoj i Albaniji. Međutim, taj broj izbjeglica je ograničen i sve granice su pod kontrolom. Mora se istaći da su uslovi za ovakva putovanja migranata vrlo opasni. Po sporazumu o readmisiji iz Grčke u Tursku, FRONTEX je organizovanjem prevoza feribotom vratio 500 migranata i to onih čiji zahtjev za azil nije u proceduri. Taj broj je za sada mali. Izazov je sada za EU, a problem za Grčku zbog velikog broja zahtjeva za azil kojima Grčka zbog malog broja administracije nije u mogućnosti da ih efikasno rješava. Zato Grčka sada nije bezbjedna zemlja. FRONTEX je od 1. juna 2016. Projektom "Posejdon" inicirao novu proceduru za azil angažujući 500 svojih službenika i 15 plovila na Mediteranu. Takođe 600 graničnih službenika i 15 plovila u okviru operacije "Trinton", približavajući se Libanu radi spašavanja izbjeglica u moru. Takođe su pružili pomoć u Bugarskoj, Srbiji i Mađarskoj pojačavanjem mjera nadzora i angažovanjem po 100 graničnih službenika na graničnim prelazima. Sporazumom radnim sa Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, Kosovom i Albanijom i memorandumom o razumijevanju sa Turskom, FRONTEX je sada ključni igrač na području zemalja Zapadnog Balkana koje su zemlje tranzita, što je razlika. Ove zemlje treba da se pripreme za upravljanje granicama u ovom dijelu.

Predstavnici turskog Parlamenta, Hajati Tekin, član Odbora za unutrašnje poslove (Republikanska narodna partija) i Ali Ozkaja, član Odbora za pravosuđe (Partija za pravdu i razvoj) jednodušni su u ocjeni da postoji smanjenje migranata prema Evropi i da je tome Turska mnogo doprinijela. Ali sada je Turska u problemu jer izbjeglice idu u Tursku čije vlasti ne mogu pokriti enormne troškove, za šta su zatražili podršku.

Iz FRONTEX-a su iznijeli podatke da patrole u turskim vodama ali i policijske kontrole u Turskoj drže situaciju pod kontrolom i za razliku od prošlog ljeta kada je blo 5-7 hiljada migranata dnevno, sada je to 50 dolazaka dnevno, što je posledica boljeg upravljanja njihovom zapadnom granicom.

Mali broj vraćenih migranata iz Grčke u Tursku-svega 500, usporava princip jedan vraćeni migrant za ulazak jednog Sirijca u EU i teče sporo. Pa ipak, uspostavljeni sistem FRONTEX-a i EU u tri linije:-ne mogu se pustiti ljudi na moru u nevolji i da umiru,- ne želi se doprinositi kriminalnim aktivnostima i kriminalnom tranzitu i- ne mogu se vraćati izbjeglice sa mora u Libiju zbog zaštite ljudskih prava u zemljama porijekla. Trenutna situacija ne omogućava uspostavljanje saradnje sa Libijom.

Mari-Kristin Veržiat, član Odbora za spoljne poslove, član Delegacije Parlamentarne skupštine Unije za Mediteran (Konfederalna grupa evropske ujedinjene ljevice i Nordijske zelene ljevice) je svojim izlaganjem i otvorenošću izazvala veliko interesovanje učesnika Konferencije. Smatra da Evropa nije na zavidnom stepenu demokratije zatvaranjem granica i sve većim nepoštovanjem međunarodnog prava, a pri tom od ostalih, i zemalja čiji predstavnici su na Konferenciji, traži puno-potpisivanje Ženevskih konvencija, Konvencije o pravima žena... Glavni problem sa kojim smo suočeni je da Evropa nema viziju. Francuska koja ima najstariju migracionu politiku je posle II svjetskog rata pozvala ljude iz svojih kolonija da dođu u Francusku. A prije 100 godina 50 miliona ljudi je otišlo iz Evrope. A, po njenim riječima, naše države članice rade upravo suprotno, naglašavajući da prisutni na Konferenciji dolaze iz država koje traže viznu liberalizaciju, što podrazumijeva iste kriterijume. Smatra da se varamo kada pravimo razliku između dobrog i lošeg izbjeglice. To radimo i sa Turskom. Sve je više izbjeglih žena i djece. Od 65 miliona izbjeglih polovina su djeca. Dolaze sve mlađa i mlađa djeca i to bez pratnje. Broj ljudi koji se dave u moru je sve veći i veći-blizu 30 000 ljudi se udavilo u moru. Jednu trećinu

spašavaju trgovački brodovi, a ne policija. To su ljudi koji kreću na sve opasnije puteve. A što više zatvorimo granice imaćemo više krijumčarenja ljudi. Ono što nije dostojno EU jeste ta trgovina ljudskom bijedom. S druge strane u zemljama EU je demografski priliv zahvaljujući migracijama. Evropi su potrebni migranti što ne znači širom otvoriti vrata EU, nego odgovorno otvoriti granicu.

Dritan Abazović, poslanik iz Parlamenta Crne Gore i član Odbora za ljudska prava i slobode, ocijenio je izlaganje g-đe Veržiat najboljim izlaganjem za dva dana trajanja Konferencije. I najviše realističnim. Istakao je da u Crnoj Gori nemaju ovaj problem ali da žele da primijene evropske vrijednosti, ocjenjujući da ovo nije socijalni i ekonomski problem, nego prevashodno politički. Svjedoci smo da su ovi problemi sa ratovima u kriznim žarištima počeli prije nekoliko godina. Svi ti problemi postoje što EU nema aktivniju spoljnu politiku. Ukoliko EU bude čekala da se problem rešavaju, to neće biti dobro. Dizanje zidova i zatvaranje granica u nekim zemljama nijesu evropske vrijednosti. Podržavajući njenu priču, izrazio je nadu da će sa članovima Evropskog parlamenta naći načina da se promovišu evropske vrijednosti.

Izvršni direktor FRONTEx-a, Ležeri je rekao da je EU utrostručila budžet za njihove potrebe, u 2015.god. je bio 67 miliona, a u 2016. 102 miliona. Na moru su spasili 50 000 migranata, od toga 35 000 u Egejskom, a 15 000 na Mediteranu.

Poslanica Erike Karakosti, je čestitajući g-đi Vežijan na izlaganju pitala koliko smo svi zainteresovani za ljudska prava, pitajući zašto tako malo ljudi ima u postupku readmisije što Grčkoj pravi sve više problema. Takođe smatra važnim do koje mjere držimo zatvorene granice i kontrolišemo ih. Oni u Grčkoj moraju da se bave problemom izbjeglica, a sa druge strane, zbog ekonomske situacije, imaju odliv mozgova, a zbog svega toga poremećaj strukture stanovništva. I tu se postavlja pitanje: da li zatvoriti granice ili pomoći izbjeglicama.

Zahvalnost g-đi Veržijan za izlaganje izrazila je i poslanica Nermina Kapetanović iz Bosne i Hercegovine, jer je svojim stavovima uvjerala da imamo zajedničke stavove i vrijednosti. Za nju je neshvatljivo da pojedine zemlje neće da prime izbjeglice zbog vjerske pripadnosti, zbog čega ne treba zaboraviti odati priznanje Grčkoj, Turskoj, Srbiji i Makedoniji koji su puno pomogli u izbjegličkoj krizi. Smatra značajnim doprinos FRONTEx-a koji je lider u toj oblasti, naročito na ostvarenom napretku saradnje na Balkanu, što treba i dalje nastaviti.

Manolis Kefaložianis, poslanik Evropskog parlamenta, predsjedavajući Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-Turska, član Odbora za spoljne poslove je izjavio da Evropa danas pravi ogromne korake unazad. Smatra da u Evropi imaju samo monetarnu, ne i stvarnu ekonomsku uniju. Savezni budžet SAD-a imaju budžet za saniranje kriza, EU nema taj budžet. 100 miliona budžeta FRONTEx-a nije nešto naročito danas u Evropi. Razgovaramo puno, no Evropa, nažalost nije uspjela da upravlja sa izbjeglicama. Liban je sa 1,5 milionom izbjeglica uspio da upravlja, a Evropa milion izbjeglica ne može da riješi. S druge strane, Turska ima tri miliona izbjeglica i ona uspijeva u tome nekako. A zašto Evropa ne uspijeva treba dobro razmotriti. Nemaju, po njegovim riječima, pametno liderstvo u Evropi. U ovom trenutku je isplivao populizam. Smatra da se granice Evrope pomjere do Idomenija-grada od kartona i plastike. Situacija se trenutno promijenila, međutim, po njegovoj ocjeni prekršene su Ženevske konvencije. Sad ljudi iz Grčke idu preko Italije. Smatra da je krajnje vrijeme naći rešenje i prevazići ove birokratske rasprave. Generalno, na čitavom ovom kontinentu ljudi se ne slažu sa politikom koju je EU usvojila, a kako je ocijenio, mora biti dinamična ako ne želi postati dinosaurus u muzeju.

Mufera Sinik iz Parlamenta Kosova, član Odbora za prava, interes zajednica i povratak (Kosovsko turska demokratska partija) zamjera da EU 70 godina gradi demokratiju i institucije koje nijesu bile dovoljne da odgovore na problem migracione krize. Učinjeni su naponi na Zapadnom Balkanu da se problem riješi, a EU to nije i sada se našla u velikom problemu. Sada se Turska našla u vatri migracija i postavlja se pitanje da li je prikladno da Turska sama rešava ove probleme pa i problem readmisije.

Angel Džambazaki, poslanik Evropskog parlamenta i član Odbora za spoljne poslove smatra da su parlamenti sve manje u nadzornoj politici, a sve više publikum prema javnosti. Stoga parlamenti treba da imaju aktivniju ulogu u promovisanju propisa za zaštitu granica. Sam sa svojom političkom grupom nije podržavalac politike migracija u EU. Ocjenjuju da treba imati selektivniji pristup ulaska, iako treba pomagati izbjeglicama i raditi na njihovoj zaštiti. Smatra da EU nema jedinstveni kriterijum. Važno je da se održi suverenitet inače će se dovesti u pitanje stabilnost EU. EU je na neki način talac. Sporazum

o vraćanju izbjeglica se ne poštuje, jer Turska ne pokazuje spremnost da se on realizuje, već se koristi kao politički instrument u Turskoj.

Ovo je izlaganje izazvalo reakciju Saima Baškama, turskog poslanika smatrajući ih nepravednim komentarima prema vlastima Turske, zato što je u Turskoj tri miliona izbjeglica što traži velike finansije Turske. Postavlja se pitanje koliko je Evropa učinila za izbjeglice, jer to nije pitanje ni Grčke ni Turske, već cijelog svijeta i ne treba oni da se nose sa tim globalnim problemom na lokalnom nivou.

Džambaski je ocijenio da niko konstruktivno ne doprinosi problemu. Pristup je dosta iracionalan, a Turska je odigrala efikasnu ulogu i niko ne može optuživati Tursku.

Ana Gomeš, poslanik Evropskog parlamenta, član Odbora za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove, zamjena člana Odbora za spoljne poslove je mišljenja da treba povezati ljudska prava i odbranu. Migracije i izbjeglice nam ne predstavljaju prijetnju. Ovi koji nas napadaju su naši građani i naše politike mogu da objasne zašto se oni tako ponašaju. Ne prihvata da se stigmatizuju izbjeglice i da su oni ti koji dovode teroriste u EU. Ako ne mogu da objasne korjene ove migrantske krize, ovog globalnog kretanja, EU je u stvari žrtva sopstvenog uspjeha. A zapravo imamo manje Evrope, zato što nismo odgovorili na korjene migrantske krize. Po njenoj ocjeni, oni u EU nijesu imali djelotvornu spoljnu politiku. I tu Evropa nosi veliku odgovornost. Način da Evropa odgovori na ovo pitanje nije da to prebaci Turskoj i upravo svojim pogrešnim aktivnostima tome doprinosi. A zapravo, Evropi je potreban priliv ljudi, migranata i promjena demografske strukture. Na Evropskom parlamentu je da se revidira Regulativa iz Dablina, da se unaprijedi sistem azila, da se traži solidarnost i od onih koji dolaze, jer smo u svemu ovome, po njenoj ocjeni, neuspješni i ne poštuju međunarodne standarde. Ona jeste za zaštitu vanjskih granica ali se to ne može raditi kršenjem ljudskih prava i prava izbjeglica. Nema ograda koje će spriječiti ljude da dođu i zaštite živote.

Poslanik iz Parlamenta Crne Gore, Zoran Miljanić je podržao izlaganje Ane Gomeš i tvrdnju da izbjeglice nijesu prijetnja. Naši borci koji idu u ratove su prijetnja. S tim u vezi je u crnogorskom Parlamentu dao predlog za izmjenu krivičnog zakonodavstva onih ljudi koji idu u rat u krizna područja da budu krivično kažnjeni. Takođe ne bi isključio opasnost od terorizma. Nije potrebno puno izbjeglica da bi se među njima našao neko zadojen vjerskim ili drugim razlozima da izazove velike žrtve i da se u Evropi suočimo sa katastrofom velikih razmjera. Međutim, treba bliska saradnja zemalja, članica EU i zemalja proširenja, razmjena informacija parlamenata, odbora, da ne bi došli u situaciju da kasno progovorimo o tome. Dosta je jedan takav slučaj da sve izbjeglice budu stigmatizovane i dovedene u nezgodan fokus. Po njegovim riječima pitanje je šta EU preduzima u samim državama –Siriji, Iraku i Avganistanu, u zemljama porijekla odakle dolaze izbjeglice da bi se “bolest spriječila” i da li EU ima mehanizme za to.

Odgovarajući na ova pitanja, Ana Gomeš se složila u vezi sa bezbjedonosnim razlozima, ali je istakla odgovornost prema izbjeglicama, naročito kada roditelji dolaze sa djecom radi obrazovanja i da se ti razlozi moraju uvažiti. A što se tiče terorista, oni su svuda oko nas. Teroristi su u Parizu koristili izbjegličke pasoše. Samim teroristima se ide u prilog sa teorijom da su među izbjeglicama teroristi. Ne zanemarujući taj problem i da su teroristi svuda oko nas, za šta su nam potrebne djelotvorne procedure, kontrola i djelotvorne akcije sa zemljama koje nijesu članice EU. Ocijenila je da nam trebaju integrisane politike uključujući i spoljnu politiku za rešavanje kriznih žarišta i onemogućavanje izvora šverca i kriminogenih radnji. Jedno od rešenja je privremena zaštita kroz azil (korištena iz vremena bivše Jugoslavije)-dozvoliti im da nađu utočište i kada se stvore uslovi da se vrate u svoje zemlje. Moramo uložiti trud da ih integrišemo i pripremimo u međuvremenu za povratak. Izrazila je žaljenje što u tome još nijesu uspjeli, jer je to dugoročni zadatak ali ukazala na potrebu provjeravanja šta parlamenti treba da urade.

Edvard Kukan, poslanik EP i član Odbora za spoljne poslove je predložio da se preduprijedi migrantska kriza kroz princip solidarnosti, pitanje azila, upravljanja granicama i kako ostvariti saradnju među zemljama i sa EU u rešavanju jednog od najhitnijih izazova danas.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković